

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РУІЖАНСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Юлія КОВАЛЕНКО

2021 року

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ

Для абітурієнтів, які вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника на здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю

015.16 Професійна освіта (Сфера обслуговування)

Рубіжне

2021

Програма для вступних випробувань з спецдисциплін для абітурієнтів, які вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника на здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 015.16 Професійна освіта (Сфера обслуговування)

Рубіжанського індустріально-педагогічного коледжу. – Рубіжне, 2021.

Укладач: Галина Коробченко, викладач спецдисциплін, спеціаліст вищої категорії.

Обговорено та рекомендовано цикловою комісією професійної та практичної підготовки «Сфера обслуговування» та спеціальності «Соціальна робота»

Протокол № 5 від «19» 03 2021 року

Голова циклової комісії Галина КОРОБЧЕНКО

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст програми.....	8
2.1. Ринкова економіка.....	8
2.2. Організація та технологія торговельних процесів.....	17
3. Перелік питань для здачі фахового випробування.....	20
3.1. Ринкова економіка	20
3.2. Організація та технологія торговельних процесів.....	25
Критерії оцінювання знань абітурієнтів.....	28

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахових випробувань для абітурієнтів, що вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника або на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за іншою спеціальністю для здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» спеціальності 015.16 Професійна освіта (Сфера обслуговування) охоплює всі основні вимоги до підготовки абітурієнтів. Для вступу на спеціальність 015.16 Сфера обслуговування потрібно мати міцні і ґрунтовні знання з таких дисциплін: «Ринкова економіка», та «Організація та технологія торговельних процесів». Завданням фахових випробувань для вступу на навчання для здобуття освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 015.16 Сфера обслуговування на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» або на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за іншою спеціальністю є виявлення рівня підготовки та якості знань з циклу фундаментальних, загальноекономічних та спеціальних дисциплін.

Метою проведення вступних випробувань є забезпечення конкурсних засад шляхом виявлення теоретичної і практичної підготовки студентів з основ правильного розуміння закономірностей у сфері економічних відносин держави, суб'єктів господарювання, домогосподарств, застосування цих закономірностей у практиці роботи; знання теоретичної та практичної підготовки зі спецдисциплін та методики ведення діяльності підприємств в умовах ринкової економіки і конкуренції.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Предметом фахових вступних випробувань є знання та вміння, набуті абітурієнтами при проходженні циклів нормативних дисциплін загальноекономічної підготовки, зокрема з дисциплін «Ринкова економіка», «Організація та технологія торговельних процесів».

Абітурієнт повинен знати :

з дисципліни «Ринкова економіка» – економічні закони та особливості їх використання у різних системах; особливості формування ринкової економіки у різних країнах; складові інфраструктури ринкової економіки; основні риси ринкової економіки; відносини власності в економічному житті суспільства; економічні функції держави; основні засади державного регулювання економіки; товарно – грошові відносини в ринкових умовах;

з дисципліни «Організація та технологія торговельних процесів»- асортимент, якісні характеристики товарів певної групи та виробників товарів, зберігання, технічні можливості, ознаки браку; умови експлуатації, гарантійні терміни служби, перелік додаткових послуг, що надаються покупцеві; перелік товарів належної якості, що не підлягають обміну (поверненню); правила

підготовки товарів до продажу; способи показу і упакування товарів; принципи розміщення, викладки товарів і оформлення прилавкових вітрин; правила розшифрування артикулів, штрихового коду товару; прийоми підбору, примірки, відмірювання, відрізу, комплектування товарів; шкали розмірів і правила їх визначення; правила зберігання порядок використання товарно-касових книг; правила експлуатації відповідних видів торгово-технологічного обладнання, ЕККА; правила використання та призначення в торгово-технологічному процесі виробничого інвентарю, інструменту, ваговимірювальних приладів; порядок розрахунку з покупцями; правила поводження з тарою; порядок обміну товарів; правила продажу непродовольчих товарів; правила торговельного обслуговування населення; правила і норми охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни;

Абітурієнт повинен вміти :

з дисципліни «Ринкова економіка» – самостійно аналізувати ринкову економіку держави; досліджувати певні економічні процеси, аналізувати їх та давати їм певну оцінку; оцінювати урядові програми розвитку країни, прогнозувати їх наслідки; передбачити вплив економічної політики держави на розв'язання соціальних проблем; орієнтуватися в глобальних проблемах економічного розвитку світогосподарських зв'язків;

з дисципліни «Організація та технологія торговельних процесів»- обслуговувати покупців, показувати товари, демонструвати їх в дії, консультувати щодо конструктивних особливостей окремих видів товарів, їх призначення, властивостей, якості, правил догляду за ними, цін, стану моди поточного сезону. Здійснювати відмірювання, зважування, підрахунок вартості покупки, зчитувати сканером штрих-кодові позначки товару, відбивати вартість покупки на електронному контрольно-касовому апараті (ЕККА) (або перевіряти реквізити наданого чеку), видавати покупку.

Готувати товар до продажу, розпаковувати, розглядати зовнішній вигляд виробу, комплектувати, перевіряти експлуатаційні властивості, підпрасувати. Готувати робоче місце: перевіряти наявність та справність торгово-технологічного обладнання, інвентарю та інструментів, готувати до роботи ЕККА або контрольно-касову книгу, отримувати і готувати пакувальний матеріал. Розміщувати та викладати товари за групами, видами, сортами з урахуванням товарного сусідства, частоти попиту та зручності роботи. Заповнювати та прикріплювати ярлики ціни. Оформляти вітрини прилавків. Підраховувати гроші (чеки) та здавати їх у встановленому порядку. Звіряти суму реалізації з показниками касового лічильника.

Прибирати нереалізовані товари і тару. Готувати товари до інвентаризації.

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Оцінювання тестових завдань здійснюється за 200-бальною шкалою. Критерії оцінювання тестових завдань формуються у пояснювальній записці до пакетів екзаменаційних завдань.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

2.1. РИНКОВА ЕКОНОМІКА

Тема 1. Ринкова економіка як наука

Виникнення і розвиток ринкової економіки. Предмет ринкової економіки. Основні складові сучасної економічної науки: мікро- і мароекономіка. Економічні категорії і закони. Функції ринкової економіки як науки.

Тема 2. Виробництво і його основні чинники.

Суспільний продукт. Поняття виробництва і його структура. Фактори виробництва. Процес праці. Засоби і предмети праці. Економічна ефективність, матеріало- і фондівіддача, продуктивність праці. Суспільне виробництво. Суспільний продукт. Форми суспільного продукту.

Тема 3. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні. Економічні потреби суспільства та їх структура. Потреби і виробництво. Потреби та економічні інтереси. Ієрархія потреб.

Тема 4. Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності. Поняття економічної системи як складової суспільного ладу. Продуктивні сили. Економічні відносини. Економічні системи сучасного світу (адміністративно – командна система, ринкова система, змішана система).

Тема 5. Відносини власності в економічному житті суспільства.

Поняття власності. Типи і форми власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Форми власності в Україні.

Тема 6. Товарне виробництво і товарно – грошові відносини.

Натуральне виробництво. Поділ праці. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Товар та його властивості. Вартість товару. Виникнення, сутність і функції грошей. Сучасні форми грошей. Інфляція: сутність, причини, види та наслідки.

Тема 7. Загальні основи ринку.

Ринок: сутність, функції, умови функціонування. Види ринків. Попит, пропозиція та їх рівновага. Ринкова інфраструктура. Елементи ринкової інфраструктури. Домашні господарства як суб'єкт ринкової економіки. Держава як суб'єкт ринкової економіки. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Класифікація підприємств. Капітал підприємства, його види та обіг. Основний і оборотний капітал. Фізичний і моральний знос.

Тема 8. Підприємницька діяльність та поведінка виробника

Підприємництво: сутність, принципи, функції. Суб'єкти підприємницької діяльності. Умови підприємницької діяльності. Форми підприємництва. Підприємець та його морально – етичний статус.

Тема 9. Підприємство в системі ринкових відносин

Сутність підприємства. Його цілі. Функції підприємства. Критерії оптимізації розмірів підприємства. Види підприємств. Малі підприємства. Кооперативи. Акціонерні товариства. Орендні підприємства. Собівартість продукції та її види. Капітал підприємства та організація його відтворення. Структура капіталу підприємства. Відтворення капіталу. Кругооборот капіталу. Схема кругообороту капіталу. Швидкість обороту капіталу.

Тема 10. Економічне зростання і його чинники.

Економічне зростання, його типи та фактори.

Тема 11. Розподіл національного доходу.

Сутність і значення розподілу в економіці. Теорія розподілу. Розподіл національного доходу. Перерозподіл національного доходу. Заробітна плата. Форми і системи заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата та фактори, що її визначають. Загальний рівень заробітної плати. Мінімальна заробітна плати. Земельна рента та її види. Орендна плата. Ціна землі та фактори, що її обумовлюють. Прибуток та його суть.

Тема 12. Міжнародна економіка та її роль у зростанні добробуту людської спільноти світу.

Міжнародна економіка та основні форми міжнародних економічних відносин. Сутність світового господарства. Основні етапи його розвитку. Міжнародний поділ праці. Інтернаціоналізація господарського життя. Структура світового господарства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія. – К.: Ніка – Центр, 2008.
2. Ватаманюк З.Г. та ін. Вступ до економічної теорії: Курс лекцій. – Львів: Новий Світ – 2000, 2004.
3. Економічна теорія: політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – Київ: Знання – Прес, 2004.
4. Мочерний С.В. Основи економічних знань. – Київ: Академія, 2009.
5. Основи економічної теорії: Підручник. / За ред. А.А.Чухна, П.С.Єщенко. – К.: Вища школа, 2001.
6. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Підручник. За ред. Г.Н.Климка. – Київ: Знання, 2004.
7. Політекономія: Підручник / За заг. ред. Ю.В.Ніколенка. – Київ: ЦУЛ, 2009.

8. Політична економія. Навчальний посібник / За заг. ред. Г.І.Башнянина. – Львів: Магнолія плюс, 2005.

9. Політична економія: Навч. посібник. / За ред. К.Т.Кривенка. – К.: КНЕУ, 201.

2.2. «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ»

Тема 1. Введення в курс.

Торгівля, як галузь народного господарства, її роль, значення, мета. Функції та особливості розвитку в умовах ринкових відносин. Види торгівлі, етапи торговельно-технологічних процесів магазину. Завдання та обов'язки продавця, вимоги до його особистих якостей.

Тема 2. Форми торгівлі.

Органи контролю. Форми торгівлі в залежності від форм власності та організаційно-правових форм господарювання, їх особливості. Органи контролю в торгівлі: державний і громадський, види служб, їх функції.

Тема 3. Види роздрібно-торговельної мережі.

Форми та методи роздрібного продажу товарів. Типізація та спеціалізація непродовольчої роздрібно-торговельної мережі. Сучасні великоформатні торговельні комплекси, їх особливості: супер - та гіпермаркети, торгові центри, торгово-розважальні центри. Типи непродовольчих магазинів за асортиментом товарів, за методами продажу. Форми та методи роздрібного продажу товарів, їх відмінні особливості.

Тема 4. Немеханічне устаткування, тара, торговий інвентар, інструменти, ваговимірювальні засоби.

Значення, використання, класифікація, вимоги до немеханічного устаткування та торгового інвентарю, види, призначення, правила використання з дотриманням безпеки життєдіяльності, охорони праці, догляд, утримання та перевірка справності. Тара, призначення, вимоги до тари, види, маркірування, зберігання, облік у магазині, заходи щодо скорочення збитків по тарі. Ваговимірювальні засоби, класифікація, метрологічні торгово-експлуатаційні і санітарно-гігієнічні вимоги.

Тема 5. Приймання товарів.

Нормативні та супровідні документи, якими користуються під час приймання, порядок їх оформлення. Правила приймання товарів за кількістю та за якістю. Особливості приймання окремих груп товарів. Організація, правила та порядок розміщення товарів на зберігання.

Тема 6. Підготовка товарів до продажу.

Особливості підготовки до продажу окремих груп товарів з дотриманням правил безпеки. Підготовка товарів до продажу в магазинах самообслуговування та під час продажу товарів за зразками.

Тема 7. Підготовка та організація робочого місця продавця.

Розміщення та викладка товарів. Поняття про робоче місце продавця, контролера-касира, значення правильної його організації. Правила розміщення та викладки товарів на робочому місці продавця, прикрашаючи інтер'єр торгового залу. Особливості розміщення та викладки окремих груп товарів з урахуванням методів продажу, особливостей товару, кольору, малюнку, споживчого попиту, зручностей у роботі.

Тема 8. Організація та правила процесу продажу товарів і правила торговельного обслуговування покупців.

Основні правила роботи магазинів та порядок заняття торговельною діяльністю. Правила обміну та повернення товарів неналежної та належної якості. Правила продажу окремих груп продовольчих і непродовольчих товарів. Декоративна обв'язка кондитерських коробок та подарункових наборів; зав'язування краваток. Складання та упакування одягу, взуття, посудогосподарчих товарів.

Тема 9. Вивчення споживчого попиту.

Роль продавця у вивченні споживчого попиту та формуванні смаків споживачів. Поняття про асортимент товарів, класифікація, характеристика. Фактори, які впливають на формування асортименту товарів у магазині.

Тема 10. Рекламування товарів та оформлення вітрин.

Реклама в магазині, її особливості. Вітрина - основний засіб реклами товарів. Особливості оформлення прилавочних вітрин, оформлення та розміщення цінників, догляд за вітринами.

Тема 11. Торговельно-технологічне обладнання.

Торгово-технологічне обладнання, значення, класифікація, види, правила експлуатації та безпеки при розвантажувальних та навантажувальних роботах.

Тема 12. Прогресивні форми організації праці.

Фактори, які впливають на ефективність праці. Правила внутрішнього розпорядку та організація режиму роботи магазину.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Апопій В.В. Теорія та практика торговельного обслуговування: Навчальний посібник / В.В. Апопій, І.П. Міщук, С.І. Рудницький, Ю.М. Хом'як – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 496 с.
2. Апопій В.В. Організація торгівлі: Підручник. / В.В. Апопій, І.П. Міщук, В.М. Ребрицький. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 616 с.
3. Балабанова Л.В. Маркетинг: Підручник. — Донецьк, 2002. — 562 с.
4. Гончаров П.Г. Организация торговли продовольственными товарами: Учебник для торговых вузов / П.Г. Гончаров, В.Ф. Егоров, С.Д. Жданова и др. – М.: Экономика, 1989. – 335 с.
5. Леві М. Основи роздрібної торгівлі: Пер. з англ. / М.Леві, Б.А. Вейтц. – СПб: Пітер, 1999. – 192 с.

3. Перелік завдань для здачі фахового випробування

3.1. РИНКОВА ЕКОНОМІКА

3.1.1. Теоретичні питання

1. Предмет політичної економії.
2. Функції політичної економії.
3. Економічні категорії, закони та принципи.
4. Сутність і зміст процесу виробництва.
5. Фактори виробництва і їх взаємодія.
6. Економічні потреби, їх сутність і структура.
7. Економічна система: сутність, структурні елементи, критерії класифікації.
8. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи.
9. Типи економічних систем.
10. Поняття власності. Типи і форми власності. Об'єкти і суб'єкти власності.
11. Форми суспільного виробництва: натуральне і товарне виробництво.
12. Товар і його властивості.
13. Виникнення, сутність і функції грошей.
14. Ринок: його суть і функції. Види ринків.
15. Попит і пропозиція. Еластичність попиту і пропозиції.
16. Ринкова інфраструктура.
17. Домашні господарства як суб'єкт ринкової економіки.
18. Держава як суб'єкт ринкової економіки.
19. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки.
20. Капітал підприємства і його кругообіг.
21. Витрати виробництва.
22. Прибуток на капітал. Економічна роль прибутку.
23. Національне багатство: сутність і структура.
24. Національний дохід.
25. Зміст і типи економічного зростання.
26. Фактори економічного зростання.
27. Сутність і значення розподілу в економіці.
28. Розподіл національного доходу.
29. Світове господарство: сутність та структура.
30. Форми міжнародних економ. відносин.

3.2. «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ»

3.4.1. Теоретичні питання

1. Цілі й задачі маркетингу.
2. Маркетолог та його роль в діяльності фірми.
3. Поняття «нужди», «потреби», «попиту», «товару», «обміну» та «ринку» в маркетингу.

4. Основні види маркетингу.
5. Принципи і функції управління маркетингом.
6. Інструменти реалізації маркетингового підходу до управління фірмою.
7. Організаційні форми реалізації маркетингу в діяльності фірми.
8. Роль маркетингової інформації в діяльності фірми.
9. Система маркетингової інформації.
10. Організація і роль маркетингових досліджень в діяльності фірми.
11. Основні принципи та схема реалізації маркетингових досліджень.
12. Структура маркетингового мікросередовища фірми.
13. Структура маркетингового макросередовища фірми.
14. Чинники, що впливають на поведінку споживача.
15. Процес прийняття рішення про покупку на споживацькому ринку.
16. Ринок підприємств та його характеристика.
17. Чинники, що впливають на поведінку споживача на ринку підприємств.
18. Процес прийняття рішення про покупку на ринку підприємств.
19. Поняття і види сегментація ринку.
20. Обґрунтування та вибір цільових сегментів.
21. Стратегії охоплення цільових сегментів.
22. Концепції маркетингу.
23. Зміст поняття позиціонування товару.
24. Методика розробки карти позиціонування товару фірми.
25. Товарна політика фірми.
26. Основні етапи створення товару.
27. Товарна марка та її зміст.
28. Поняття і зміст упаковки товару.
29. Конкурентоспроможність товару фірми.
30. Поняття життєвого циклу товару (ЖЦТ).
31. Задачі маркетолога на різних етапах ЖЦТ.
32. Цінова політика фірм.
33. Фірмові стратегії ціноутворення.
34. Призначення каналів розповсюдження товарів.
35. Роздрібна торгівля та її функції.
36. Оптова торгівля та її функції.
37. Цілі та засоби комунікаційної політики.
38. Зміст комплексу просування.
39. Планування реклами.
40. Стимулювання збуту в маркетингу.
41. Використання засобів Public Relation в маркетингу.
42. Оцінка конкурентоспроможності галузі ведення бізнесу фірмою.
43. Аналіз конкурентоспроможності фірми.

44. Організація контролю маркетингової діяльності.
45. Стратегічне планування в маркетингу.
46. Перелік маркетингових стратегій.
47. Перелік засобів щодо реалізації плану маркетингу.
48. Використання прямого маркетингу в діяльності фірми.
49. Методи стимулювання збуту.
50. Використання ключових факторів успіху при формуванні конкурентних стратегій.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ

Тест складається з 30 завдань. Кожне завдання має одну правильну відповідь.

Час виконання тесту – 60 хвилин.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту, – 200 (за 100-бальною шкалою від 100 до 200 балів).

Нормативи оцінювання тесту

Кількість правильних відповідей	Кількість балів
200,0	30
194,5	29
190,0 8	28
185,5	27
181,0	26
176,5	25
172,0	24
167,5	23
163,0	22
158,5	21
154,0	20
149,5	19
145,0	18
140,5	17
136,0	16
131,5	15
127,0	14
122,5	13
118,0	12
113,5	11
109,0	10
104,5	9
100,0	8
95,5	7
91,0	6
86,5	5
82,0	4
77,5	3
73,0	2
68,5	1